

VBDO Special

Zoals elk jaar heeft de VBDO weer een groot aantal aandeelhoudersvergaderingen bezocht. De VBDO stelt vragen om zo het onderwerp duurzaamheid op de agenda van beursgenoteerde ondernemingen te krijgen. Veel voorkomende onderwerpen zijn transparantie, beloningen van bestuurders en keten-beheer. Korte verslagen van deze bezoeken hebben wij gebundeld in dit speciale VBDO bericht.

Aalberts gaat het 'een keer goed opschrijven'

Aalberts Industries komt volgend jaar met een allereerste poging 'om het nu allemaal maar eens een keer goed te gaan opschrijven'.

Dit meldde de altijd joviale bestuursvoorzitter Jan Aalberts op de aandeelhoudersvergadering medio april. De mededeling kwam ogenschijnlijk zelfs voor zijn medebestuurders geheel onverwacht. Aalberts is een conglomeraat van een dikke honderd bedrijven en bijna tienduizend medewerkers met vestigingen over de hele wereld. Vooral in Europa. Op het hoofdkantoor werken echter slechts twaalf mensen. Simpel, sober en strak lijkt het devies. En vooral niet praten en schrijven, maar doen.

Voor zijn toezegging legde Aalberts het allemaal nog eens uit. "Heus, we doen echt heel veel op het gebied van milieu en veiligheid, het is een integraal onderdeel van de operationele bedrijfsvoering," sprak hij. De VBDO ziet dan altijd graag dat het jaarverslag wordt benut om die inspanningen toe te lichten. Maar verder dan een half kantje komt het al jaren niet bij Aalberts. In de ogen van de VBDO voldoet het jaarverslag zelfs niet aan de wettelijke eisen op dit punt. Tijdens de vergadering werden twee nieuwe commissarissen benoemd die beiden hun sporen hebben verdiend bij bedrijven die zeer serieus met mvo omgaan. Dat gecombineerd met de toezegging, geeft in ieder geval hoop op meer mvo-verslaglegging in 2008.

Aegon maakt een grote sprong voorwaarts

Aegon, dat altijd wat onderaan bungelde in de mvo-ranglijsten, heeft de grote sprong voorwaarts gemaakt.

Het mvo-verslag over 2006 is in de ogen van de VBDO van goede kwaliteit. Het was bovendien tijdig beschikbaar. Aegon en de VBDO zijn het ook roerend eens dat er nog voldoende ruimte voor verbetering is.

De aandeelhoudersvergadering eind april was overigens ook goed voor de 'duurzaamheid' van de vragenstellers. Slechts één vraag per keer werd toegestaan. Dit betekende dat iedereen met meer vragen heen en weer moest van zitplaats naar microfoon. Goed dat Aegon op die manier voor wat lichaamsbeweging zorg.

Uit het CSR-rapport over 2006 blijkt dat Aegon vooral inzet op integer zakendoen. Dat is de basis voor het duurzaam boeken van financiële resultaten. In de beleving van de VBDO meldt Aegon in het verslag vooral financiële risico's waaraan het bedrijf is bloot gesteld. De VBDO zou ook graag lezen over niet-financiële risico's, zoals bijvoorbeeld de kans op reputatieschade. Dit kan tot aanzienlijke financiële schade leiden.

Volgens financieel bestuurder Jos Strepel staat de rapportage over dergelijke risico's verspreid door het verslag. De volgende keer zal hij er een apart hoofdstukje van maken.

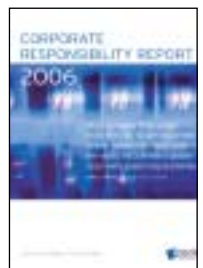
Ahold laat duurzaamheid nog steeds versloffen

Bezoekers van de aandeelhoudersvergadering van Ahold, begin mei, kregen na afloop een tas vol biologische groe(n)ten en fruit mee.

Dit was meteen het enige positieve en tegelijk het minst relevante dat er over de Ahold-vergadering dit jaar is te melden. Ahold laat het onderwerp duurzaamheid nog steeds versloffen, zo concludeert de VBDO. De VBDO kreeg, in tegenstelling tot bijvoorbeeld vertegenwoordigers van het ABP en de VEB, amper gelegenheid om vragen te stellen. Ook was het Ahold wederom, ondanks de eerdere belofte tot beterschap, niet gelukt het duurzaamheidsverslag voor de vergadering uit te brengen. Er konden dus alleen vragen gesteld worden over het verslag over 2005. Dat verslag is niet conform GRI-richtlijnen. Vanachter de bestuurstafel kwamen in reactie op de opmerkingen van de VBDO korte antwoorden: dat Ahold echt wel zijn best doet, dat duurzaamheid nog in ontwikkeling en dat er prioriteiten gesteld moeten worden. De behandeling van het onderwerp duurzaamheid duurde inclusief het stellen van de vragen hooguit vijf minuten. Deze tijdsspanne staat waarschijnlijk wel in de juiste verhouding met hoe hoog maatschappelijk verantwoord ondernemen op de agenda van Ahold staat. Wellicht dat de vervanger van Anders Moberg, Dick Boer, het onderwerp hoger op de agenda zal zetten.

Aalberts

Aegon

Ahold

Akzo Nobel

Akzo Nobel wil eigen pensioenfonds duurzamer

Akzo Nobel gaat bij haar pensioenfonds onderzoek doen naar de duurzaamheid van het beleggingsbeleid. Hoewel het fonds onafhankelijk is van Akzo Nobel vindt het concern het toch de moeite waarde om zonnig aan te dringen op meer duurzaamheid bij de keuze van beleggingen.

Dit antwoordde bestuursvoorzitter Hans Wijers op vragen van de VBDO op de aandeelhoudersvergadering van eind april. Een rustig verloopende vergadering die voor het laatst in Arnhem is gehouden. Immers het hoofdkantoor verhuist naar Amsterdam en de jaarvergaderingen verhuizen mee. In Amsterdam komen overigens slechts honderd mensen te werken, dus het 'verhuisleed' is te overzien.

Wijers benadrukte in zijn presentatie dat in vier jaar tijd de aandeelhouderswaarde met maar liefst 237 procent is gegroeid. De problemen bij Car Refinishes zijn opgelost, er is een heroriëntatie geweest bij Chemie, Pharma wordt gesplitst en Organon verkocht. Met de opbrengsten hiervan wil Akzo Nobel versneld groeien door strategische acquisities. Ook wil het concern aandelen terugkopen.

Op het duurzaamheidsfront was er weinig nieuws te melden. Het concern gaat zich nog meer inspannen om zuiniger met energie om te gaan. De energievoorziening noemde Wijers als een van de belangrijkste niet-financiële risico's voor het bedrijf. Ook het inkoopbeleid zal verder worden aangescherpt. De eerste audits zijn al achter de rug.

ASML blijft in het peloton hangen

ASML is wereldwijd een dominante aanbieder van machines voor de halfgeleiderindustrie. Adel verplicht. Dus van dergelijke bedrijven heeft de VBDO hoge verwachtingen.

Toch blijft ASML hangen in het peloton van

ASML

BAM

Boskalis

Nederlandse bedrijven als het gaat om transparantie over duurzaamheid. Vooral omdat het bedrijf geen doelstellingen formuleert. Dit concludeert de VBDO na lezing van het EHSS-rapport over 2006 en na een bezoek aan de aandeelhoudersvergadering eind maart. Het rapport is overigens wel opgesteld volgens de nieuwste GRI-richtlijnen. Een vooruitgang ten opzicht van het voorgaande jaar. Bestuursvoorzitter Eric Meurice zegt dat doelstellingen inderdaad niet in detail zijn vastgelegd. De ambities is om over de volle breedte tien procent verbetering te realiseren. Veel meer inspanning vindt hij niet nodig gezien het reeds bereikte en de aard van het bedrijf.

ASML meet dus veel. Het is niet voor niets opgenomen in de DowJones-Sustainability Index en de FTSE4Good-index. De VBDO wil echter ook doelstellingen zien. Onder andere omdat de beloning van de bestuurders dan voor een deel aan die doelstellingen kan worden gekoppeld. Op de vergadering bleek overigens dat ASML op enig moment wel een dergelijke koppeling wil gaan maken. Ook wil het bedrijf op termijn het EHSS-rapport extern laten verifiëren. Het gaat dus de goede kant op.

BAM monteert toch roetfilters onder wagenpark

De BAM Groep is niet van plan om met een apart duurzaamheidsverslag te komen. Duurzaamheid moet je namelijk niet apart bekijken, maar zien als een onlosmakelijk integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Uiteindelijk wil BAM wel conform GRI-richtlijnen gaan rapporteren. Wanneer het zover is werd niet duidelijk op de aandeelhoudersvergadering begin mei.

Volgens bestuursvoorzitter Joop van Oosten is de weg naar duurzaamheid een lange. Een dergelijk proces heeft tijd nodig. Dat wil echter niet zeggen dat er in de dagelijkse praktijk niets gebeurt. BAM heeft bijvoorbeeld een van de grootste wagenparken van Nederland. Het plaatsen van roetfilters werd in eerste instantie als

te duur beoordeeld, maar het gebeurt nu toch. BAM is ook innovatief bezig met duurzaam bouwen. Het is echter niet eenvoudig om de markt te overtuigen van het nut van meer investeringen in duurzaamheid, merkte Van Oosten op. Over het eigen energieverbruik is weinig bekend, maar inmiddels loopt in het Verenigd Koninkrijk een eerst onderzoek naar de omvang van de eigen 'carbon footprint'. Al met al is de VBDO positief over de voortrekkersrol die BAM vervult in de branche die als geheel nog een lange weg heeft te gaan.

Baggeraar Boskalis hanteert gedragscode flexibel

Baggeraar Koninklijke Boskalis Westminster hanteert de eigen gedragscode soepeltjes. Het is de kapstok voor duurzaam handelen. Maar het bedrijf houdt een slag om arm: respect voor lokale regels en gebruiken, 's lands wijs, 's lands eer. En daarin schuilen wereldwijd grote verschillen. Dit bleek op de aandeelhoudersvergadering begin mei.

Toch geeft de gedragscode duidelijk weer hoe Boskalis zijn verantwoordelijkheden en verplichtingen ziet tegenover samenleving, milieu, werknemers, kwaliteit, opdrachtgevers, kapitaalverschaffers en toeleveranciers. De VBDO prees de baggeraar met deze stappen op weg naar duurzaam ondernemerschap. Een goede rapportage hierover is echter nog ver weg. In het jaarverslag over 2006 staat niet meer dan een verkorte toelichting op de gedragscode. Dat moet beter kunnen, meent de VBDO.

Volgens het jaarverslag werden immers in 2006 bedrijfsbreed specifieke doelstellingen vastgesteld ten aanzien van veiligheid, gezondheid en milieu. Bovendien werd Boskalis in 2006 gecertificeerd volgens ISO 14001 en OHSAS 18001. Alles bij elkaar ligt er volgens de VBDO inmiddels genoeg info op tafel te liggen om een adequaat verslag te maken. Vanachter de bestuurstaafel klonken instemmende woorden om van de duurzaamheidsrapportage over 2007 meer werk te gaan maken.

Nieuwe naam opmaat voor meer mvo bij Buhrmann

De aandeelhoudersvergadering van Buhrmann eindigde als die van Corporate Express. De naamswijziging werd door de aanwezigen goedgekeurd. De nieuwe naam lijkt ook de opmaat te zijn voor vernieuwingen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen, zo viel vanachter de bestuursafel te beluisteren.

Daar is volgens de VBDO in de recentste mvo-verslaglegging overigens nog niet veel van te merken. Integendeel, inhoudelijk was de rapportage zelfs minder dan in het jaar daarvoor. Vooral omdat de gegevens over doelstellingen en resultaten verre van volledig zijn. Mvo-verantwoordelijke bestuurder George Dean legde uit dat momenteel erg hard wordt gewerkt aan rapportage volgens de GRI-richtlijnen. Dit zit een beetje tegen want nog niet alle bedrijfsonderdelen rapporteren op dezelfde wijze. Dit jaar zullen de problemen zijn opgelost en volgend jaar zit het GRI-verslag opgenomen in het reguliere jaarverslag. Als de 'meetproblemen' zijn opgelost wil Corporate Express ook doelstellingen gaan formuleren. Ook de leverancierscode werpt inmiddels vruchten af. In zuidoost-Azië en China zijn afgelopen jaar bijna tachtig controles bij leveranciers uitgevoerd die de code al hebben getekend. Bij vijf bedrijven waren de tekortkomingen van dien aard dat de relatie is verbroken. Een reeks andere bedrijven krijgt nog de kans om het leven te beteren. Deze cijfers onderstrepen het belang van leverancierscodes in deze regio, meent de VBDO.

VBDO betreurt verbod loyaliteitsbonus DSM

De VBDO vindt het jammer dat de Ondernemingskamer het DSM-plan om een loyaliteitsdividend uit te keren aan trouwe aandeelhouders, heeft verboden.

De VBDO is het met DSM-bestuurder Peter Elverding eens dat een dergelijk dividend

de wind uit de zeilen haalt van beleggers die slechts naar het korte termijn gewin kijken. Een dergelijke bonus zou bovendien op de langere termijn leiden tot een meer duurzaam aandeelhouderschap en een grotere, lange termijn betrokkenheid van de aandeelhouders met het bedrijf. Het verbod kwam enkele uren voor aanvang van de aandeelhoudersvergadering eind maart. De Ondernemingskamer meent dat alle aandeelhouders hetzelfde behandeld moeten worden. De VBDO stelt echter dat elke aandeelhouder evenveel kans heeft op die bonus voor trouw aandeelhouderschap: dat is immers een kwestie van aandelen vasthouden. Na de uitspraak van de Ondernemingskamer werd het agendapunt echter geschrapt en kon de VBDO zich verder concentreren op het duurzaamheidsverslag. Daarover merkte de VBDO op dat DSM fors meer gevaarlijk afval is gaan storten, terwijl het de bedoeling is van het bedrijf om in 2010 helemaal niet meer te storten. Uit de antwoorden werd niet duidelijk hoe DSM dit doel toch denkt te gaan bereiken.

Ook lijkt het terugdringen van het aantal ongevallen niet op schema te liggen. DSM hoopt dit door allerlei nieuwe initiatieven te corrigeren. Het bedrijf schiet nog niet echt op met het overschakelen op duurzame energiebronnen. DSM meent echter dat duurzame alternatieven nog niet voldoende beschikbaar zijn of een averechte uitwerking hebben. Het massaal inzetten van legde de Fortisleiding uit dat men er naar streefde bij alle bestuurders de hoogte van de variabele beloning mede te laten bepalen door duurzaamheidsgerelateerde doelstellingen.

Momenteel is dat nog slechts ten dele het geval. Van het totaal beheerde vermogen is slechts circa één procent duurzaam belegd, op de vraag naar het exacte percentage bleef Votron het antwoord schuldig. Het bedrag steeg wel van 1 naar 1,4 miljard euro in 2006. Verder vindt de VBDO de ambitie om het aantal vrouwen in de top te laten stijgen naar 9% wel erg mager - een conclusie die de heer Votron volledig deelde.

ReedElsevier deelt steeds vaker hengels uit

ReedElsevier doet veel aan liefdadigheid, een gewoonte die past in de Engelse traditie. Maar omdat je mensen beter helpt met het geven van een hengel dan met het geven van een vis, is het concern bezig deze liefdadigheid een duurzamer karakter te geven.

Zo geeft het bedrijf ziekenhuizen in allerlei ontwikkelingslanden vrij toegang tot medische databanken. En organisaties die zich inspinnen voor kinderrechten kunnen vrij toegang krijgen tot databank Lexus-Nexus. Dit meldde bestuursvoorzitter Crispin Davis op de aandeelhoudersvergadering half april. Het concern publiceerde een duurzaamheidsverslag van 115 pagina's. Volledig op internet en zeer kort voor de vergadering. De omvang en late publicatie maken een goede bestudering lastig. De VBDO drong aan op meer focus. De uitgebreidheid wordt echter door Britse ngo's -die soms op heel specifieke deelgebieden actief zijn op prijs gesteld, meldde men vanachter de bestuursafel. Volgend jaar zal ReedElsevier wel proberen het verslag eerder op de site te zetten.

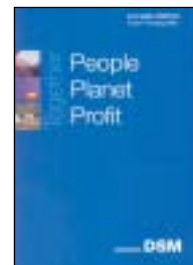
Ook bij ReedElsevier ophef over de beloning van de top. Het voorstel was om het prestatieloon te verhogen van maximaal 110 naar 150 procent van het basisloon. Veel gepruttel in de vergadering, maar uiteindelijk stemde 98 procent van het vertegenwoordigde aandelenkapitaal ermee in. Bij sommige bestuurders tellen mvo-prestaties mee bij het vaststellen van de hoogte van het variabele loon. Hoe zwaar werd niet duidelijk.

Fortis wil bij de duurzame toppers horen

Bij Fortis speelt in de poging om ABN AMRO over te nemen (samen met Bank of Scotland en Bank Santander) het onderwerp duurzaamheid een duidelijke rol. Dit bleek uit antwoorden op vragen van de VBDO op de aandeelhoudersver-

Buhrmann

DSM

ReedElsevier

Fortis

Fugro

Hagemeyer

Heijmans

gadering half mei. Fortis zei bij de vijfentwintig procent beste bedrijven op het gebied van duurzaamheid te willen horen. Bij de eventuele overname is 'Triple P' dus een belangrijk onderwerp.

Anders dan ABN AMRO-topman Rijkman Groenink op zijn aandeelhoudersvergadering enkele weken eerder, kon Fortis-topman Jean-Paul Votron op verzoek van de VBDO zo een rijtje 'fundamentele waarden' uit de mouw schudden die belangrijk zijn voor het slagen van de eventuele overname van ABN AMRO: ondernemerschap, diversiteit, 'act as number one', moed, integratie, ambitie. En tot opluchting van de VBDO dus ook duurzaamheid. In een volle zaal kon bestuursvoorzitter Graaf Lippens (de Belgische adel is met drie personen ruim vertegenwoordigd in de board) op dat moment met betrekking tot de poging tot overname alleen melden dat het bod op 30 mei zou komen. Uiteraard bracht hij ook onder de aandacht waarom aandeelhouders blij zullen worden als dat bod succes heeft. De vergadering vond plaats in een opmerkelijk joviale sfeer, die veroorzaakt werd door de goede cijfers en door de gemoedelijke leiding van de voorzitter. Naar aanleiding van vragen van de VBDO legde de Fortis-leiding uit dat bij alle bestuurder één of meer duurzaamheidsonderwerpen mede de hoogte van de variabele beloning bepalen. Van het totaal beheerde vermogen is slechts circa één procent duurzaam belegd, op de vraag naar het exacte percentage bleef Votron het antwoord schuldig. Het bedrag steeg wel van 1 naar 1,4 miljard euro in 2006.

Van Fugro valt niet veel te verwachten

Ondanks toezeggingen in eerdere jaren, is er bij Fugro nog weinig beweging te zien op het gebied van duurzaamheid.

Niet alleen de VBDO signaleert dat. Ook president-directeur Westers erkent dit. Hij beëindigde de beantwoording van de VBDO-vragen met de opmerking: 'Ik vrees dat u niet erg tevreden zult zijn met mijn antwoorden'. De VBDO kon dat alleen

maar beamen. Het ingenieursbureau (onder andere voor de olie-industrie) zei al in 2004 dat de weg naar de GRI-richtlijnen open lag. Daar is nu niets meer van te merken, bleek op de jaarvergadering begin mei. Jammer, want binnen het bedrijf is al heel veel van de benodigde info beschikbaar. Maar dat houdt het bedrijf liever voor zichzelf, bleek uit de beantwoording van de vragen. Extern publiceren is te ingewikkeld omdat het bedrijf in veel verschillende landen met veel verschillende normen werkt. Ook de bedrijfsonderdelen verschillen te veel.

Fugro heeft ook een gedragscode. Maar daarin wordt niet verwezen naar de internationale codes van OESO en ILO. Fugro vindt dat niet nodig, want er werken veel hoogopgeleide experts. In zo'n omgeving spelen geen zaken als kinderarbeid en de internationale normen zijn dus niet relevant. De VBDO meent dat het niettemin beter is wel te verwijzen. Je maakt dan als bedrijf in- en extern heel duidelijk waar 'je voor staat'.

Hagemeyer ziet kansen in duurzaamheid

Hagemeyer zal waarschijnlijk het duurzaamheidsverslag over 2007 opstellen conform de nieuwste GRI-richtlijnen. Het handelsbedrijf heeft twintig indicatoren vastgesteld die het meest relevant zijn. In duurzaam ondernemen ziet het concern geen bedreiging, maar volop kansen om de winstgevendheid te vergroten.

Een en ander werd op de aandeelhoudersvergadering eind april toegelicht door bestuursvoorzitter Rudi de Becker, die meldde dat de klanten van zijn handelsonderneming steeds vaker eisen op het gebied van duurzaamheid stellen.

Het bedrijf wil zich met de rapportage vooral richten op de aandachtsgebieden duurzaam ketenbeheer, invloed op het milieu, arbeidsomstandigheden en maatschappelijke ontwikkeling. Overigens ontbreekt ook bij Hagemeyer vooralsnog concrete informatie over doelstellingen en bereikte resultaten. De VBDO begrijpt

dat dit met 1200 locaties in 25 landen de nodige tijd kost. Ook is bij Hagemeyer nog geen sprake van een ondernemingsbrede duurzaamheidscode voor leveranciers. De ontwikkeling ervan staat wel voor 2007 op de rol, maar de feitelijke wereldwijde invoering zal ook de nodige tijd vergen. Hagemeyer wil meteen het aantal leveranciers om praktische economische redenen terugbrengen. Hierbij speelt het duurzaamheids criterium eveneens een rol. De VBDO meent dat anderen veel kunnen leren van de inspanningen en ervaringen van Hagemeyer en hoopt dat het concern die kennis wil delen.

Heijmans gaat de goede kant op

Vergeleken met andere beursgenoteerde ondernemingen is bouwbedrijf Heijmans niet meer dan een middenmotor.

Vergeleken met branchegenoten scoort de bouwer echter 'redelijk goed'. Met stip, want over dit jaar valt een verslag conform de GRI-richtlijnen te verwachten. Dit werd duidelijk op de aandeelhoudersvergadering van 18 april. Heijmans besteedt ruime aandacht aan maatschappelijk verantwoord ondernemen in het jaarverslag. Het onderwerp draagt bij aan de vernieuwing van de onderneming, schrijft bestuursvoorzitter Guus Hoefsloot in het voorwoord. De VBDO ziet de ontwikkeling in de goede richting, maar constateert ook dat de resultaten en doelstellingen niet duidelijk worden. Volgens Hoefsloot zijn in 2006 de nodige voorbereidingen getroffen om het over 2007 opnieuw beter te gaan doen; conform GRI dus erkende hij. De VBDO heeft aangedrongen om dan meteen mvo-prestaties te laten meewegen in de beloning van de bestuurders. Ook wil de VBDO meer lezen over hoe de naleving van de gedragscode bij externe leveranciers wordt nageleefd. Bij Heijmans is dat des te belangrijker omdat het bedrijf in toenemende mate een beroep doet op tijdelijke krachten, leveranciers en onderaannemers uit de voormalige Oostbloklanden. Heijmans erkent overigens de risico's die hieraan kleven.

Biobrandstoffen drijven de bierprijs op

Bier wordt duurder door de toenemende vraag naar biobrandstoffen. Immers om biobrandstoffen te maken zijn grondstoffen nodig. Soms dezelfde grondstoffen die voor bier nodig zijn. Dit bleek op de jongste aandeelhoudersvergadering van Heineken.

De VBDO merkte op dat Heineken bierbrouwers in Oost-Europa opkoopt die niet voldoen aan 'onze' milieueisen. Hoe wil Heineken haar milieudoelstellingen halen met dergelijke aankopen? Heineken wil dergelijke brouwerijen in drie jaar tijd op het gewenste niveau brengen, zo werd verteld vanachter de bestuurstafel. Dat lukt overigens vaak niet. Zo is de doelstelling voor de reductie van watergebruik niet gehaald mede als gevolg van de aankoop van deze, vaak kleine, brouwerijen.

Ook bracht de VBDO de 'beer promotion girls' in Cambodja nog eens ter sprake. Heineken spant zich in om de omstandigheden en beloning van deze bierverkoopmeisjes te verbeteren, maar er zijn nog geen eenduidige signalen dat dit voldoende is. Op een volgende vergadering zal Heineken over de naleving van een opgestelde code rapporteren. Na afloop meldde de Heineken-top dat ze kritiek van ngo's op dit soort kwesties weliswaar lastig vinden, maar dat ze het ook ervaren als stimulans om zaken te verbeteren.

Ook bij Heineken was er kritiek op de beloningen. De Heineken-toppers kijken vooral naar collega's die meer verdienen en ook over de variabele beloningen bestaat onduidelijkheid. De VBDO vroeg uiteraard meer aandacht voor een duurzame component bij het vaststellen van de bonussen. Duurzaamheid moet verder gaan dan het opstellen van fraaie rapporten, het moet ook bepalend zijn voor het gedrag van managers, en dus de hoogte van de bonus mede bepalen, meent de VBDO.

ING is hard op weg naar toppositie

ING is hard op weg om ABN AMRO en misschien ook wel de Rabobank in te halen op het terrein van duurzaam ondernemen.

Dit blijkt onder meer uit het feit dat ING als eerste multinational in Nederland het onderwerp duurzaamheid als apart onderwerp had opgenomen op de agenda van de aandeelhoudersvergadering eind april.

Bestuursvoorzitter Michel Tilmant zei met dit aparte agendapunt te willen benadrukken dat ING duurzaam ondernemen als een integraal deel van de bank ziet. Dit kwam in 2006 onder meer tot uiting in het onderschrijven van het Global Compact, het onderschrijven van een mensenrechtenverklaring en een volledige klimaatneutrale bedrijfsvoering. Bij alle mogelijke financieringsprojecten kijkt het concern ook nadrukkelijk naar sociale- en milieucriteria. En aan mensen die hun geld willen toevertrouwen aan de bank worden standaard duurzame alternatieven aangeboden.

Uiteraard klonken ook weer de bekende geluiden over de hoogte van de beloning van de bestuurders. ING is op dit punt bezig met een inhaalslag na een vergelijking met andere bedrijven. De VBDO blijft het vreemd vinden dat er nooit eens bedrijven zijn die de beloning van de bestuurders verlagen om op gelijke voet te komen met andere bedrijven. De VBDO betreurt het bovendien dat de beloning bij ING niet is gekoppeld aan prestaties op het gebied van duurzaamheid.

De VBDO heeft zich van stemming onthouden bij het dechargeren van de bestuurders. Dit komt omdat uit onderzoek van de Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO) blijkt dat ING kredieten verstrekt aan Total. Dit bedrijf is op zijn beurt actief in het dictatoriaal geregeerde Birma. Total doet daar in de ogen van de VBDO niet bepaald goed zijn best om de omstandigheden te verbeteren. ING heeft een en ander wel degelijk overwogen, aldus Tilmant. Echter

de Franse oliegi-gigant is slechts voor een zeer gering gedeelte werkzaam in Birma. En daarom ziet ING geen bezwaren. Bij een al te stringente benadering zouden er mogelijk te weinig bedrijven overblijven om geld in te steken.

Verlag van KPN opnieuw beter

KPN gaat lekker verder met maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het duurzaamheidsverslag laat opnieuw substantiële verbeteringen zien.

Bovendien zal bestuurder Baptiest Coopmans volgend jaar extra zijn best doen het verslag ruim op tijd te publiceren. Dit jaar kwam het heel kort voor de aandeelhoudersvergadering naar buiten. Dat maakt een grondige voorbereiding lastig. Coopmans legde op de jaarvergadering uit dat het duurzaamheidsverslag wordt gemaakt door dezelfde mensen die het financiële verslag maken. Dat laatste gaat voor. Niettemin blijft duurzaamheid een belangrijke thema bij het voormalige staatsbedrijf, waarvan de aandelen inmiddels voor 87 procent in buitenlandse handen zijn.

Al jaren zit KPN in een transformatieproces. KPN verandert langzamerhand van een productgericht bedrijf naar een dienstverlenend bedrijf, met veel aandacht voor het gedrag en de behoeften van de klant. Vast en mobiel zijn geïntegreerd, de lange termijn belangrijker en KPN is meer prestatiegericht vanwege de toegenomen concurrentie. Dit alles gaat gepaard met grote veranderingen. En jaarlijks zo'n 1500 man er uit. KPN heeft echter ook steeds nieuwe mensen nodig. Ondanks alle reorganisatieperikelen lukt het nog steeds die nieuwe mensen te werven. Dat komt volgens Coopmans omdat KPN ook een succesvol bedrijf is met een duidelijke koers. Ook de aandelenkoers is niet verkeerd: in 2002 nog 5,20 euro en eind mei ruim twaalf euro.

Heineken

ING

KPN

Numico

VBDO daagt Bennink uit tot geen woorden maar daden

Numico-topman Jan Bennink staat 'niet negatief' tegenover het idee om een deel van zijn variabele loon te koppelen aan duurzaamheidsprestaties van zijn bedrijf.

Océ

Dit zal volgend jaar volgens Bennink al wel gebeuren bij de beloning van Niraj Mehra, in de raad van bestuur verantwoordelijk voor het mvo-beleid. De VBDO is benieuwd of Bennink wat betreft zijn eigen beloning volgend jaar zijn woorden omzet in daden. Op de aandeelhoudersvergadering eind april was er veel kritiek op de bedragen die Bennink in de wacht sleept. Dat kan dit jaar oplopen tot veertien miljoen euro. Ook de VBDO vindt dit te veel. Desondanks toch lof over het duurzaamheidsverslag 2005/2006.

Philips

Weliswaar kan de trendanalyse wat uitgebreider. Echter Bennink, Mehra en enkele collega's zijn duidelijk enthousiast over het onderwerp. Op de tip van de VBDO na afloop om dat op aandeelhoudersvergaderingen wat meer uit te stralen, reageerden de heren ook positief.

Bennink reageerde ook positief toen de VBDO aandrang op gelijktijdige publicatie van het financiële,- en het duurzaamheidsverslag. Hij vertelde dat de grote werkdruk die dit verlangen met zich meebrengt een rol blijft spelen en dat niettemin dit jaar alle data voor de aandeelhoudersvergadering is gepubliceerd. "Ik kan niet zeggen dat we in 2008 al zover zijn dat gelijktijdige publicatie een feit is, maar ik zeg wel toe dat we het in de nabije toekomst gaan doen. Dat is een persoonlijke doelstelling van mijzelf.

Volgend jaar wordt de data wel weer tijdig digitaal gepubliceerd, net als dit jaar. Bewustwording op het gebied van duurzaamheid in de firma staat hoog op het lijstje, wanneer die bewustwording goed loopt komt gelijktijdige publicatie ook dichterbij," vertelde de Numico-baas.

Océ wil met VBDO duurzaamheidsverslag bespreken

Océ laat het afweten wat betreft het formuleren van ambitieuze doelstellingen om de CO₂-uitstoot te verminderen en om meer duurzame energie in te kopen. Ook het tijdig publiceren van het duurzaamheidsverslag lijkt nog ver weg.

Dit concludeert de VBDO na het bezoek van de aandeelhoudersvergadering half april. Een vertegenwoordigster van Triodos Bank stelde daar vragen mede namens de VBDO. Qua energieverbruik wil Océ onderzoeken of het bedrijf meer duurzaam kan inkopen dan de twee procent van nu. Weinig ambitieus. Wat betreft de CO₂-uitstoot bestaan er wel corporate doelstellingen. Die stellen echter ook niet veel voor. Jammer meent de VBDO, de uitstoot van het concern staat gelijk aan die van 50.000 huishoudens en een maatschappelijk betrokken onderneming moet beter zijn best doen dan Océ om een bijdrage te leveren aan Europese en landelijke doelstellingen.

Het is Océ dit jaar opnieuw niet gelukt het mvo-verslag tijdig te publiceren, het komt pas midden juni. Dit komt volgens financieel bestuurder Van den Belt omdat er meer tijd dan verwacht in het financiële verslag ging zitten. Zelfs dit verslag was bijna niet op tijd klaar. Ook voor volgend jaar deed hij geen beloften. Wel zal hij de VBDO nog dit jaar uitnodigen om samen het verslag te bespreken. Ook wil hij graag praten over dilemma's die het bedrijf ondervindt bij het uitbesteden van productie naar China.

Philips: 'goed voor de wereld, goed voor de zaken'

Tot verbazing van de VBDO, repte topman Gerard Kleisterlee in zijn inleiding op de aandeelhoudersvergadering eind maart met geen woord over duurzaamheid.

Merkwaardig, want Philips heeft als geen ander duurzaamheid vertaald in zakelijke kansen. 'Goed voor de wereld, goed voor de zaken' is bij Philips het leidende motto.

Op uitnodiging van De Bruin zal de VBDO later dit jaar bij Philips nog eens onder de aandacht brengen of het onderwerp duurzaamheid volgend jaar niet gewoon op de agenda kan komen. Ondanks deze onvolkomenheid bevindt het duurzaamheidsverslag van Philips zich overigens op eenzame hoogte. Onder meer vanwege een prima trend-analyse en een daaraan gekoppelde strategie.

Kritische punten waren er ook. De VBDO zou graag nauwer worden betrokken bij het bepalen van de kern-prestatie indicatoren. En ook ontbraken de korte en lange termijn doelstellingen; een ernstig manco. Dat ze nog niet in het verslag staan, betekent niet dat ze er niet zijn. Door allerlei omstandigheden waren ze echter pas op de dag van de jaarvergadering duidelijk.

Uit onderzoek van de Stichting Onderzoek Multinationale ondernemingen (SOMO), dat in de praktijk onderzoekt hoe duurzaam bedrijven zijn, kwamen enkele incidenten in de Philips-keten naar voren. Bij enkele Mexicaanse leveranciers worden arbeidersrechten geschonden. De VBDO is goed te spreken over de procedures die Philips heeft om dit soort zaken te voorkomen. Juist daarom is het verontrustend dat SOMO toch deze incidenten boven water haalt. Kleisterlee gaf aan dat naar aanleiding van dit onderzoek één van de leveranciers aangegeven heeft zijn leven te beteren. De VBDO is blij met het snelle handelen van Philips en de toezegging die daarop volgde.

GRI-rapportage SBM Offshore is onvermijdelijk

SBM Offshore (het voormalige IHC Ca-land) groeit zo hard dat alle hens aan dek moeten om deze groei te managen. Het maatschappelijk verantwoord ondernemen krijgt daardoor niet de aandacht die het verdient. Dit beaamde bestuursvoorzitter Didier Keller op de aandeelhoudersvergadering half mei.

SBM Offshore voorziet wereldwijd olie- en gasbedrijven van drijvende offshore-installaties voor de winning, opslag en doorvoer van olie en gas. Er werken vierduizend man en de omzet was vorig jaar twee miljard dollar. Het bedrijf maakt veel gebruik van certificaties zoals ISO 9000 (kwaliteit), OHSAS 18001 (gezondheid en veiligheid), ISO 14001 (milieu) en SA 8000 (sociale aspecten). De VBDO meent dat een rapportage volgens GRI-richtlijnen binnen handbereik is, maar Keller wil eerst de informatiesystemen verder verbeteren.

Op de dag van de jaarvergadering publiceerde het bedrijf ook een geactualiseerde gedragscode over hoe om te gaan met klanten, werknemers, geldverschaffers, leveranciers en omgeving. Voor wat betreft die kapitaalverschaffers stelt de gedragscode dat SBM verantwoordelijk is voor het verstrekken van onder meer financiële en niet-financiële informatie conform internationale standaarden. Conclusie van de VBDO: uiteindelijk zal ook SBM komen tot een gedegen GRI-rapportage.

Veel klachten over magere lunch bij Shell

Shell-topman Jeroen van de Veer komt er rond voor uit dat duurzaam ondernemen niet altijd meevalt.

In zijn inleiding op de aandeelhoudersvergadering half mei, sprak hij als vanzelfsprekend over het belang van 'sustainable' en 'responsible'. Maar niet overal gaat het als vanzelf goed: hij noemde ook de probleemgebieden Sachalin (milieuproblemen, nu overgenomen door Gazprom) en Nigeria (milieu- en veiligheidsproblemen).

Het was de tweede keer dat de vergadering tegelijkertijd in Londen en Den Haag werd gehouden. Omwille van de tijd kregen 'professionele vragenstellers' de kans om hooguit drie vragen te stellen. Begrijpelijk. Maar dan is het wel merkwaardig dat gepensioneerde Britse aandeelhouders alle tijd kregen om te klagen over de magere lunch en het vroege aanvangstijdstip, waardoor ze geen gebruik konden maken van hun voordeelurenkaart. Overigens werden er door particuliere aandeelhouders ook vele goede en scherpzinnige vragen gesteld.

Voor Shell is het vanzelfsprekend dat het bedrijf een balans tracht te vinden tussen de belangen van de verschillende 'stakeholders'. Dit is belangrijk omdat het concern 'in harmonie wil leven met alle burens', zo legde Van der Veer het simpel uit. De VBDO toonde zich verbaasd over het ontbreken van concrete doelstellingen in het duurzaamheidsverslag. Het verslag had makkelijk veertig pagina's dikker kunnen zijn, antwoordde Van der Veer enigszins badinerend. VBDO-directeur Van der Helm vond dit niet nodig, maar suggereerde om slechts één kolom toe te voegen aan de tabel met resultaten. Een suggestie die Van der Veer in dank aanvaardde.

De andere VBDO-vragen leverden een uitnodiging op om nog eens te komen praten. Shell en de VBDO zullen het binnenkort uitgebreid hebben over het ontbreken van elke vorm van accountantscontrole op het duurzaamheidsverslag. Ook wil Shell graag uitleggen waarom het concern, dat met zijn buitenlandse belastingen bijdraagt aan de ontwikkeling van derde wereldlanden, maar liefst dertig dochterondernemingen heeft op Bermuda. Hoe verhoudt de aanwezigheid op dit belastingparadijs zich tot duurzaam ondernemen? Dit onderwerp is volgens Shell te ingewikkeld om op een aandeelhoudersvergadering te bespreken.

TNT doorstaat 'dubbele belasting' vrij goed

TNT is al jaren ingrijpend aan het reorganiseren en afslanken als gevolg van

een teruglopend postvolume en de toegenomen concurrentie. Niettemin is het bedrijf in de branche ook een voorloper op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Deze 'dubbele inspanning' verloopt vrij goed bij het concern. De VBDO is ook tevreden met het jongste duurzaamheidsverslag.

Op de aandeelhoudersvergadering van half april, met protesterende vakbonden voor de deur vanwege de laatste reorganisatieplannen, kondigde bestuursvoorzitter Peter Bakker aan dat het concern op de duurzame weg voort gaat. Een dezer dagen komt het bedrijf met nieuwe plannen om de CO₂-uitstoot te verminderen. Daarbij zal gekeken worden naar het wagenpark, zakenreizen, gebouwen en lease-auto's. Ook is het concern druk met het betrouwbaarder maken van de milieucijfers.

Op de vergadering ook commotie over het beloningsbeleid na kritische noten van de VEB. De VBDO is blij met het feit dat duurzame prestaties zwaarder gaan wegen bij het bepalen van de variabele beloning en dat de raad van bestuur dit jaar uit solidariteit met het personeel afziet van een salarisverhoging. Minder blij is de VBDO met een salarisverhoging van vijf procent voor volgend jaar die nu al is afgesproken. Bovendien gaat de variabele beloning omhoog. In tegenstelling tot het personeel heeft de raad van bestuur op dit punt geen reden tot klagen, meent de VBDO.

TomTom moet de duurzame weg nog vinden

Wie een TomTom gebruikt, bespaart benzine en belast dus het milieu minder. Dit is meteen de bijdrage van het bedrijf aan een duurzamere wereld.

In de bedrijfsvoering en op de aandeelhoudersvergadering eind april is duurzaamheid beslist geen onderwerp dat de boventoon voert. Zo meldde bestuurder Alexander Ribbink op de vergadering dat een duurzaamheidsverslag er in de nabije toekomst niet inzit. Wel bestudeert het bedrijf de

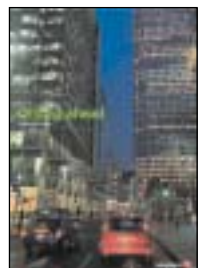
SBM Offshore

Shell

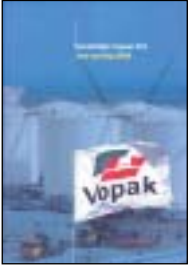
TNT

TomTom

Unilever

Vopak

Wolters Kluwer

GRI-richtlijnen. Dat juicht de VBDO natuurlijk toe, maar we vragen ons wel af 'vanwaar deze studie?' als het bedrijf toch niet met een mvo-verslag wil komen. TomTom is voor negentig procent afhankelijk van twee leveranciers. Deze leveranciers moeten een code ondertekenen waarmee ze beloven zich aan lokale milieuwetten te houden. De controle daarop doet TomTom zelf. Wat er gebeurt als ze dat niet doen is onduidelijk. Het bedrijf geeft aan een 'responsible partner in society' te willen zijn. Maar het zal nog wel even duren voordat het bedrijf daarin een voor de VBDO acceptabele weg heeft gevonden.

Invloed Unilever in keten heeft ook beperkingen

Zelfs koplopers op het gebied van ketenbeheer hebben soms een beperkte invloed op onverkwikkelijke zaken bij leveranciers in verre landen. Dit leert een voorval in Indonesië. Bij een grote palmolieleverancier van Unilever werden honderden werknemers ontslagen, uit hun huizen gezet en zelfs gevangen genomen. Ze voerden actie voor betere arbeidsomstandigheden en wilden een vakbond oprichten.

Het voorval kwam naar voren in onderzoek door de Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO). De VBDO stelde er vragen over op de aandeelhoudersvergadering half mei. Unilever meldde niet tussenbeide te willen komen omdat de zaak onder de rechter was. Ook zou de kwestie inmiddels zijn 'gesetteld'. De VBDO meent dat Unilever, vorig jaar winnaar van de eerste VBDO Verantwoord Ketenbeheer Award, meer werk had moeten maken van de naleving van de eigen leverancierscode. De code is immers geen papieren tijger.

De vergadering stond deels in het teken van het vertrek van Anthony Burgmans. Na ruim 35 jaar stopt hij ermee. De VBDO prees Unilever, ondanks het incident in Indonesië, voor het duurzaamheidsverslag. Unilever is één van de weinige be-

drijven die rapporteren over de hele productieketen. Het bedrijf is er echt op uit om meerwaarde te realiseren voor alle belanghebbenden. Maar de VBDO ziet gelukkig altijd nog ruimte voor verbetering. Zo vindt het concern het belangrijk om hygiëneproducten tegen zo laag mogelijk prijs aan te bieden. Hygiëne is immers van groot belang voor de gezondheid. Echter in vele landen wast men zich in de rivier. Uit dezelfde rivier wordt ook gedronken. De VBDO suggereerde voortaan ook wat te vertellen over de milieu-impact van de in de rivier belandende Unilever-zeepjes. Vanachter de bestuursafdeling ging men niet echt op deze opmerking in. Wel kwam de belofte dat de Unilevertop nog eens goed gaat kijken of duurzaamheidsprestaties voortaan moeten meewegen bij het vaststellen van het variabele loon. Dit is nu nog niet het geval.

Vopak roept de hulp van VBDO in

Tankterminal-operator Vopak roept bij monde van bestuurder Frans de Koning de hulp in van de VBDO om te komen tot een betere duurzaamheidsrapportage. Het bedrijf wil wel, maar worstelt met het formuleren van doelstellingen, het doen van nulmetingen en resultaatmetingen, zo bleek op de aandeelhoudersvergadering eind april.

In het jaarverslag van Vopak staat dat het bedrijf de beste wil zijn in operationeel, commercieel en financieel opzicht. Veiligheid, gezondheid en milieu spelen daarin een essentiële rol en bepalen mede het bestaansrecht van de onderneming. Duurzaamheid is ingebed in de bedrijfsprocessen en bedrijfsvoering en valt daarmee onder de noemer van 'operational excellence', zo valt te lezen.

De rapportage over een en ander is minder excellent. In een kort hoofdstukje wordt melding gemaakt van het aantal ongevallen en de daarmee gemoeide verzuimuren, het aantal morsingen en dergelijke. En er is aandacht voor het terugdringen van afvalstromen en het

verminderen van energiegebruik. De VBDO concludeert dat de wil aanwezig is. Nu is tijd voor daden. Vopak is het daarmee eens.

VBDO ziet Wolters Kluwer verder stijgen

Volgens onderzoek uit juni vorig jaar van Dutch Sustainability Research (DSR) en Sustainable Investment Research International Company (SiRi) is Wolters Kluwer gestegen van de 24ste plaats naar de 6de plaats op de ranglijst van beste duurzaamheidsverslagen. Dus complimenten zijn op zijn plaats, ook omdat de VBDO in het verslag over vorig jaar een aantal graduele verbeteringen ziet.

Het is ook gelukt om het duurzaamheidsverslag voor de aandeelhoudersvergadering van begin april te publiceren. Niettemin kraakte de VBDO ook enkele kritische noten op de jaarvergadering. Zo wordt het verslag niet extern geverifieerd. Dat vergroot de betrouwbaarheid. Topvrouw Nancy McKinstry was wat dubbel. Enerzijds ziet ze de meerwaarde niet. Anderzijds blijft ze externe verificatie wel overwegen.

Het was de VBDO opgevallen dat het papierverbruik met vier procent is gestegen tot 2600 kilo per fulltime werknemer. Dit komt volgens McKinstry doordat er veel nieuwe producten bij zijn gekomen. Daarbij wordt erg weinig gebruik (slechts vier procent) gemaakt van gerecycled papier. Hergebruikt papier is volgens McKinstry niet geschikt voor het afdrukken van foto's. Het is niet bekend in hoeverre het papier afkomstig is van FSC-gecertificeerde bossen. Overigens is reeds 43 procent van de omzet afkomstig van digitale media, een stijging van vier procent. Het verslag maakt ook melding van het feit dat er steeds meer telewerkers zijn bij het bedrijf. Dit is volgens McKinstry zo'n succes dat het bedrijf af kan zien van een 'groen leasebeleid'. De VBDO ziet dit soort ontwikkelingen graag beter toegelicht in het volgende duurzaamheidsverslag.